

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları : 823

Hilâli Görmek

Türk Edebiyatında Ramazan Hikâyeleri

Derleyen: Vural KAYA

ISBN : 978-625-7069-34-2

1. Baskı, Mayıs 2020, Ankara, 1.000 Adet

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu Eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık
Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 27.03.2020
tarih ve 140 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Yayıncı Sertifika No : 15402

Baskı: **TDV**
YAYIN MATBAACILIK TİC. İŞLETMESİ

Ostim OSB Mahallesi 1256. Cadde
No: 11 06370 Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

Hilâli Görmek

Türk Edebiyatında Ramazan Hikâyeleri

Derleyen: Vural KAYA

İçindekiler

Ön Söz

VII

İLK ORUCUM

Hüseyin Rahmi GÜRPINAR

1

TERAKKİ

Ömer SEYFETTİN

7

HİLÂLİ GÖRDÜN MÜ?

Mustafa KUTLU

15

YANAĞIMDA DEDEMİN SAKAL

İZLERİ

Hüseyin SU

23

KUDDÜS KUŞU

Cahit YEŞİLYURT

37

DELİ NURİ

Sadık YALSIZUÇANLAR

47

SİYAH / BEYAZ İPLİK

Kâmil YEŞİL

57

ANKARA'DA BİR SOSYOLOG

Mustafa ÇİFTÇİ

65

SELLO

Müzeyyen ÇELİK

73

**KIRMIZI BİR ÇİFT TERLİĞE SATTIM
İLK ORUCUMU**

Selvigül KANDOGMUŞ ŞAHİN

79

HOŞAF

Hüzeyme Yeşim KOÇAK

93

HER ŞEY GÜZEL OLACAK

Mehmet KAHRAMAN

99

İLK ORUÇ

Zeynep Ayhün ÖZBEK

109

İFTARA NE KADAR KALDI?

Ayşe YÜCEL

113

Ön Söz

Ramazan ayı, bu kutlu ayın her bir günü, herkesin dünyasında farklı bir geçmişi barındırır. En çok da Ramazan ayı denilince herkesin ikide birde varıp uzandığı, berrak suyun baş pınarından su içmeye çabaladığı memba şüphesiz çocukluğudur. Ortalama her Müslümanın aklında damıtılmış, arıtılmış bir Ramazan hatırası, bir Ramazan gülümsemesi vardır. Bu hatıralar unutulmaz ve lekesiz bir güzellikte havsalamızda bir yerde her zaman dupduru bir anlatılabilir temizlikte bizimle birlikte yaşarlar. Duygulanımlarımız bizi bazı zamanlarda çocukluk belleğimize sevk eder ki yerli yerinde bir destan olarak gözümüzün önünde canlanıp durmaları o katışıksız, safiyet dolu anılarımızın hakkıdır.

Ramazan ayı, hilâli görmenin hazzı, izzeti ve bereketidir. Herkesin içinden yılda bir defa akıp geçen ne muhteşem bir nehirdir. Onda arınmak, onunla yol almak, büyük bir okyanusa, belki bir deryaya varıp yolun sonunu irfan serinliğiyle gözetip huzur divanında el pençe divan durmak inancın lezzetine ram olmuş yüreklerin ortak güzelliği, ortak çabasıdır.

Çocukluk anılarında en çok saklı bir ağaç ev gibi kalıvermiştir aklımızda; geçmişteki bizi tebessüm ettiren iftariyeler, Ramazan davulcuları, annemizin hazırlayıp tatlı telaş içinde soframıza yağdırdığı çeşitli nimetlerin bize göz kırpması...

İftarda ve sahur yaşanmışlıklar...

Sahur vakti davulcuların davul çalıp sokak sokak maniler söyleyip bizi uyandırma amaçlı ifa ettikleri muhteşem görevleri...

İftar vaktinde Ramazan topunun atılışı; Ramazan topuna dair çocukluk hatırlarımız.

Gündüz vakti, oruçlu iken bilmeden istemeden bir lokmayı unutarak ağzımıza atıp yutmadan önce anımsayışımız...

Yaz günlerine rast gelen Ramazan aylarında tutulan oruçlarda hususi olarak susuzlukla ayrıca imtihanımız; suyun gerçek kadrini kıymetini bilişimiz, suyun azizliğine vakıf oluşumuz...

Her insanın aklında, gönlünde bir yer edinir Ramazan ayı ve fakat yazarlar bu hatıraları diri bir canlılıkla dilimize aktaran mahir söz ustalarıdır şüphesiz. İşte “Hilâli Görmek” adını verdiğimiz bu çeşitli zamanlarda kaleme alınmış Ramazan temalı hikâyelerin bizi cezbedip götürdüğü yer de burasıdır: Hikâye yazarlarının dilindeki, gönlündeki Ramazan. Türk Edebiyatından derlediğimiz Ramazan hikâyelerinin edebî ortama mal olmuş eserleri okurumuz için bir araya getirdik. Bu çalışma hem “Ramazan” teması göz önünde bulundurulduğunda bir alan çalışması gibi de değerlendirilebilir hem de sadece tema bakımından aynı dolayımında olan insan, şehir, kasaba, kültür, folklor, değer, irfanî gelenek

ÖN SÖZ

gibi bir sürü çağrışımın edebiyat ve sanat yoluyla okura ulaştırılması çabası olarak da görülebilir. Doğrusu nerede ne zaman Ramazan hikâyesi okumuşsam, hassaten bu usta kalemlerden damıtılmış bir hikâye ise, o eserin derinliklerinde kendimden iz bulmanın farklı heyecanını yaşamak da bir miktar böyle bir derlemeye beni sevk etti, bu çabaya hâdim olmaya çağırdı diyebilirim.

Ramazan hikâyelerinde usta yazarlarımız genelde insanın inançla olan ilişkisini, bireylerin din formasyonunun yahut geleneksel kültürünün değişimler karşısındaki konumunu, insan ve sosyal kimliği arasında kimi zaman sıkışıp kalmışlığını, farklı psikoz hallerini, iç seslerin inançla dışsal etkilerle olan irtibatını konu edinmeleri oldukça dikkat çekicidir. Yazarların zaman olarak belirli bir zamanı yani Ramazan ayını işaret etmesi ve sonrasında insan hâllerinin tahkiye aracılığıyla işlenerek anlatımın zenginleştirilişi genel olarak derlediğimiz bütün hikâyelerin ortak bir yönü, bir tavrı diyebiliriz. İster bir yüzyıl öncesi olsun ister şimdiki zamana dair bir öyküleme olsun zaman değişmiyor. Zaman her an: Ramazan. İnsanın kaç yüzyıl geçerse geçsin illa ki gelip Ramazan ayında, oruç ayında buluşup her dem kendi zamanının bu zaman dilimindeki hikâyesini anlatması yenilenmiş eskinin ve hiçbir zaman eskimeyecek olanın kıymetli yapısını gözler önüne sermektedir.

Edebiyatımızdan seçki hazırlarken ortalama her araştırmacının karşılaştığı sorunlarla biz de karşılaştık. Özellikle vefat etmiş sanatçılarımızın hikâyelerini seçkimize alabilmek için yayınevlerinden yahut mirasçılardan muvafakatname alabilmenin güçlükleriyle biz de karşılaştık. İzin alamadığımız ve seçkide yer veremediğimiz kimi şahane edebiyat eseri olan hikâyelerimizin

de eksikliğini hissetmekle birlikte genel itibarla oldukça oylumlu bir seçki olduğu kanaati de kitabın mütekâmilin dolgunluğu konusunda bizi ziyadesiyle tatmin etmiştir.

Ramazan kültürümüz ve edebiyatımızın iç içe göz önüne serildiği çalışmamızın okuru bol olsun, Ramazan esenliğinde okurumuz hikâye geleneğimizi de bu kültürümüzü deruni bakımdan görüp sevsin, diye hasbi bir niyetimiz var.

Ramazan tadında iyilik ve güzellik dolu bir medeniyet adına sağlıcakla kalınız.

Tevfik Allah'tandır.

Vural KAYA